

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. De natura, conditionibus, & signis Peccati mortalis, ac venialis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO II.

De Peccato Mortali & Veniali.

QUÆSTIO I.

De natura, conditionibus, & signis Peccati mortalis, ac venialis.

1. **C**ONCL. I. Per *Peccatum mortale* illud intelligitur, quod ^{Peccatum} ita Deum offendit, ut in animam inducat privationem ^{mortale,} gratiæ sanctificantis, & amicitiae Divinae (quæ privatio ^{quid?} est mors animæ) & si quis in ea finaliter decedit, puniatur etiam poenâ æternâ, quæ est mors secunda. Et de hoc dicitur Sapient. 16. *Homo per malitiam occidit animam suam.* Et Rom. 6. *Stipendia peccati, mors.* Qua de causa rectè Peccatum istud appellatur *mortale*.

2. *Peccatum veniale* econtrâ illud dicitur, quod licet Deum ^{Peccatum} offendant, non tamen ita graviter, ut amicitiam cum Deo de- ^{veniale,} struat, & inducat æternæ poenæ reatum. Et dicitur *veniale* à ve- ^{quid?} nia, eò quod facilis veniam consequatur, & aliquo modo veniâ dignum sit. De hoc intelligitur illud Proverb. 24. *Septies enim cadet justus.* Et Jacob. cap. 3. *In multis offendimus omnes, & hujusmodi.*

3. **C**ONCL. II. Peccatum mortale, ac veniale, in nonnullis ^{Peccatum} conveniunt, in pluribus tamen differunt. Et quidem conveni- ^{mortale, &} unt, imprimis ex eo: quia non solum peccatum mortale, sed ^{veniale, in} etiam veniale, est actus moraliter malus, Deo displicens, ipsùm- ^{nonnullis} que offendens, ac proinde dignus supplicio sibi correspondente. ^{conveniunt.} Insuper conveniunt: quia non solum peccatum mortale, sed etiam veniale nequit eligi ad promovendam honestatem alterius finis; cum juxta illud Apostoli, *Rom. 3.* non sint facienda mala, ut eveniant bona. Terriò conveniunt: quia utrumque peccatum est actus humanus moraliter malus, ac proinde requirens voluntarium, atque libertatem sufficientem. Insuper utrumque peccatum à sola creatura rationali, non autem à Deo, vel brutis elici potest. Sunt & nonnulla alia, in quibus peccatum veniale ac mortale conveniunt, quæ hic omittuntur.

4. Econ-

In pluribus
tamen dif-
ferunt,

4. Econtrà verò differunt hæc duo : nam peccatum veniale longè faciliùs potest consequi remissionem, quàm mortale; unde jure merito illud vocatur veniale à venia. Deinde, peccatum veniale non tollit vitam animæ, sive gratiam sanctificantem; neque excludit hominem ab amicitia Dei, neque privat ipsum in perpetuum visione Dei, ac æternâ beatitudine: bene tamen peccatum mortale. Tertiò, peccatum mortale virtualiter ac moraliter magis amat creaturam, quàm Deum; nam peccans mortaliter constituit sibi ultimum finem in creatura, saltem virtualiter ac interpretativè, quatenus per peccatum mortale convertitur ad creaturam, bene cognoscens, quòd per illam conversionem amittat conjunctionem cum Deo, & ab eo tanquam ultimo Fine suo separetur: secùs fit in peccato veniali. Alia discrimina inter utrumque peccatum patebunt ex sequentibus Conclusionibus.

Ad quod-
cunque pec-
catum ac-
tuale tres
requirun-
tur condi-
tiones.
I. Ut sit vo-
luntarium.

5. CONCL. III. Ad contrahendum quodcunque peccatum actuale, sive mortale, sive veniale, tres requiruntur conditiones. Prima est, ut sit voluntarium, id est, ut fiat à voluntate consentiente. Et defectu hujus conditionis nullus actus est peccatum, qui non est voluntarius; sive is sit internus vel occultus, ut cogitationes contra Fidem, cogitationes blasphemæ, motus carnis, etiamsi fiant usque ad effusionem seminis, dummodò non sint voluntarii; sive externus ac violentus, ut si cuiquam reluctanti manus elevetur à Tyranno ad thus Idolo incendendum, vel si stuprum virgini per vim inferatur. Hæc enim, & alia hujusmodi, si sint homini prorsus involuntaria, ejusque voluntas in talia nullatenus consentiat, peccata non sunt, imò potius occasio victoriæ, & augmenti meriti supernaturalis. Unde D. Augustinus, lib. De vera Religione, cap. 14. ait: *Usque adeò peccatum voluntarium est malum, ut nullo modo sit peccatum, si non sit voluntarium.*

II. Ut sit li-
berum,

6. Altera conditio, ad contrahendum quodlibet peccatum requisita, est, ut sit liberum; id est, ut sit in potestate voluntatis illud facere, vel non facere. Et defectu hujus conditionis excusantur à peccato motus primò primi iræ, concupiscentiæ, ac sensualitatis, qui præveniunt advertentiam & libertatem nostram; item alii motus vehementissimi, quibus usus rationis perturbatur, aut qui nobis dormientibus accidunt, vel contingunt omninò contra renitentiam nostræ voluntatis.

7. Ter-

7. Tertia conditio est, ut advertatur malitia peccati. Et defectu hujus conditionis excusatur à peccato, qui aliquo die non jejunit, nihil cogitans de jejunio in tali die; item qui lapidem projicit fortuito, non videns periculum aliquod lædendi transeuntes; item qui celebrat contractum usurarium, non advertens ipsum esse talem. Ceterum hæc tria perfectius debent concurrere ad peccatum mortale, quàm veniale; ut mox amplius dicetur.

8. CONCL. IV. Tria insuper ad peccatum mortale requiruntur, quorum si unum desit, jam non amplius fit peccatum mortale, sed ad summum veniale. Primò enim, ex parte intellectus requiritur plena advertentia & deliberatio. Secundò, ex parte voluntatis requiritur perfectus consensus. Et tertio, ad peccatum mortale requiritur gravitas materiæ. Ita Doctores omnes; idque importat ipsa gravitas peccati mortalis, utpote digni æternâ damnatione.

9. CONCL. V. Quamvis advertentia ad peccatum mortale requisita debeat esse plena, & perfecta, per firmum judicium intellectus de malitia actus, vel saltem de periculo ipsius, ut dictum est; nihilominus ad peccatum veniale sufficit advertentia semiplena, seu imperfecta notitia, per imperfectum & semiplenum iudicium de malitia actus, vel periculo ipsius. Ita rursus communis. Ratio discriminis inter peccatum mortale, & veniale, est, quòd hoc sit levis duntaxat offensa Dei, nec separans hominem ab amicitia ipsius, sicuti peccatum mortale; ergo etiam sufficit minor advertentia, ac deliberatio, ad contrahendum peccatum veniale, quàm mortale. Sed occasione hujus

10. Quæritur I. Quænam censeatur esse perfecta advertentia, & sufficiens ad peccatum mortale? Resp. I. Nullum est peccatum mortale in consensu voluntatis, nisi cogitatio aliqua præcesserit (& quidem cogitatio expressa, quam vocant actualem) malitiæ moralis, vel periculi, vel saltem expressa aliqua dubitatio. Ratio est: quia si nihil horum præcesserit, censeatur adfuisse naturalis inconsiderantia & oblivio malitiæ actus. Et hinc communiter Doctores eum excusant à peccato, qui in die jejunii comedit carnes, nihil cogitans de præcepto seu die jejunii: & idem de aliis similibus dicendum.

11. Resp. II. cum Sanchez *disp. 1. in Decalogum, cap. 1. n. 10.* & aliis, quòd tunc plena deliberatio adsit, quando ratio perfecte animadvertit objectum malum quoad circumstantias, qui-

III. Ut advertatur malitia peccati,

Ad peccatum mortale requiruntur alia tria, quæ?

Ad peccatum veniale sufficit advertentia semiplena intellectus,

Quænam censeatur perfecta advertentia & sufficiens ad peccatum mortale?

T

Et quam
imperfecta,
seu semi-
plena?

quibus moveri potest ad illud excutiendum : semiplena autem & imperfecta, cum quis ita animadvertit, aut animadvertere potest quâdam præsentis cogitatione, ut possit quidem excutere malum illud, sed non tam facile, eò quòd nondum plenè cernat, in quoniam, vel quali motu hæreat; prout solet accidere semidormientibus, seu illis, qui nondum plenè à somno excitati, pollutionis sibi contingentis malitiam advertunt.

Signa, qui-
bus in du-
bio discerni
possit con-
sensus per-
fectus ab
imperfecto.
Regula I.

12. Quæritur II. Quomodo, quibusve ex signis in dubio discernere possimus, an quis habuerit consensum perfectum, & sufficientem ad peccatum mortale, vel imperfectum duntaxat, qui non sufficit ad mortale? Resp. cum Mastro *disp. 13. Theol. Mor. num. 13.* Bonacina, Reginaldo, & aliis, id ex sequentibus regulis dignosci posse. I. Si homo advertens ad peccatum ita se cognoscit esse animo dispositum, ut quamvis illud facile committere posset, non committeret; tunc ut plurimum signum est, atque judicandum, non adfuisse consensum deliberatum, & sufficientem ad mortale. II. Si dubitans sit vir adeò bonæ & timoratæ conscientiæ, ut peccatis dissentire soleat, in dubio ut plurimum judicandum est, eum non habuisse plenam advertentiam, & perfectum consensum; licet aliquam in repellendis tentationibus negligentiam admiserit. Secus est dicendum de eo, qui frequenter tentationibus succumbere consuevit, hic enim in dubio putandus est consensisse perfectè. Ratio discriminis est: quia cum prior summo odio peccatum mortale prosequatur, si in illud plenè, deliberatè, ac perfectè consensisset, facile discerneret: e contra verò, cum posterior illud parvi faciat, si minimè consensisset, nullum in ipso suboriretur dubium. III. Quando quis dubitat, an aliquid fecerit in somno, an in vigilia, seu dum esset sui compos, vel potius dum ebrietate aut phrænesi correptus fuit, non leve signum est, fecisse seu voluisse sine plena advertentia & consensu: nam quæ cum plenâ advertentia & consensu fiunt, facillimè cognoscuntur facta fuisse ratione plenè advertente; cum rationis usus liberam permittat homini de suis actionibus cognitionem, nisi fortè mora temporis aliquam induxerit oblivionem. Aliam, & ordine IV. regulam addit Sanchez *lib. 1. in Decal. cap. 1. num. 18.* dicens: Quando motus pravus tempore ferè imperceptibili insurgit, & paulò post quamprimum in mentem venit eum adversari rationi, voluntas ipsum expellere curat, est signum, aut nullius, aut imperfecti consensûs præstiti.

Regula II.

Regula III.

Regula IV.

QUÆ.